

LAURA HILLENBRAND

Vágtá

– részlet –

Fordította: Illés Róbert

1938-ban, egy zavaros évtized vége felé a híradásokban az első számú szenzáció nem Franklin Delano Roosevelt, Hitler vagy Mussolini volt. Nem is XI. Piusz pápa, Lou Gehrig, Howard Hughes, esetleg Clark Gable. Az 1938-as évben a napilapokban a legtöbb cikk még csak nem is személyről szólt. Hanem egy kis termetű, görbe lábú, Seabiscuit nevű versenylóról.

A nagy gazdasági válság második felében Seabiscuit igazi kulturális ikonná vált Amerikában. A sport kereteit messze meghaladó, általános, felfokozott rajongás övezte. Amikor versenyzett, szurkolói ellepték az utakat a pálya környékén, özönlöttek az egész országot átszelő „Seabiscuit” különvonatokból, megtöltöttek a szállodákat, és fölették az éttermek készleteit. Roosevelt-dollárjaikat Seabiscuit-tárcákba gyömöszölték, Seabiscuit-kalapot vásároltak a Fifth Avenue-n, és legalább kilenc olyan társasjáték volt forgalomban, amelyen Seabiscuit képmása szerepelt. Versenyeinek rádióközvetítését mintegy negyvenmillióan hallgatták országszerte. Ahol rajthoz állt, ott szinte mindig megdőlt a nézőcsúcs, az Egyesült Államok történetének három legnagyobb tömeget vonzó lóversenyéből kettő az ő nevéhez fűződik. Egy olyan időszakban, amikor az Egyesült Államok népessége kevesebb mint a fele volt a jelenleginek, hetvennyolcezer ember vonult ki Seabiscuit utolsó versenyére, ami manapság egy Super Bowlnak is dicsőségére válna. Negyvenezren odacsődültek, csak hogy lássák tréningezni. Ezrek dacoltak jégesővel és gyilkos hőséggel, hogy egy pillantást vethessenek több mint huszonöt méter hosszú pullmankocsijára. Manhattan-szerte hatalmas plakátokon vágtázott, és hétről hétre, évről évre címlapon hozta a

Time, a *Life*, a *Newsweek*, a *Look*, a *Pic* és a *New Yorker*. Trénera, zsokéja és tulajdonosa egyaránt hőssé vált. Minden mozdulatukat vakuvillanások kísérték.

A semmiből jöttek. A kis termetű, sárszínű ló a mellső lábát nem tudta teljesen kinyújtani, és csaknem két évig kizárólag alacsonyabb rendű versenyeken futott, értetlenség, rossz bánásmód volt az osztályrésze. Zsokéját, a tragikus arcú fiatal Red Pollardot gyerekfővel hagyták sorsára egy montanai kaszálón rögtönzött lóversenypálya mellett. Míg rá nem talált Seabiscuitre, hosszú évekig tengette életét mint alkalmi bokszoló és leszálló ágba lévő zsoké, számtalan helyre cipelte a nyergét, véresre verette magát egy-egy kisváros szorítójában, utána pedig az istálló padlóján aludt meg. Seabiscuit trénera a titokzatos, hallgatag, vadlovak betörésében jártas Tom Smith az eltűnőben lévő határvidékről menekítette át a lovak titkainak megannyi, nemzedékeken át halmozott, kallódó ismeretét. Seabiscuit tulajdonosa, Charles Howard, nagydarab, sugárzó személyiségű, egykori lovas katona kerékpárszerelőként kezdte, huszonegy cent alaptőkét kamatoztatott automobil-birodalommá.

1936-ban, Detroitban egy füledt augusztusi vasárnapon Pollard, Smith és Howard elképesztő szövetséget kötött. Felismerték a ló és egymás képességeit, megkezdték Seabiscuit rehabilitálását, melynek révén mind kiemelkedtek az ismeretlenségből.

A Seabiscuit-csapat és Amerika számára szenvedéssel és diadalmámmal teli, eseménydús öt év kezdődött ezen a napon. 1936 és 1940 között Seabiscuit balszerencsével, intrikákkal és sérülésekkel dacolva nyújtotta sporttörténelmi teljesítményeit. Ez a káprázatos gyor-

sasággal, taktikai fogékonysággal és vasakarattal megáldott ló nemhogy kibírt több mint nyolcvanezer kilométer kimerítő vonatozást, imbolygó tömegével képes volt legyőzni az ország legjobb versenylovait, tíznél is több pályacsúcsot megdöntve. Sokat vitatott rivalizálása a Hármas Korona-győztes War Admirallal egy kétszemélyes futamban érte el csúcspontját, amelyet a mai napig sokan minden idők legnagyobb lóversenyének tartanak. Mesébe illő, sorscsapásokkal nehezített, négy évig tartó útja a lóversenyzés trónjára a sport történetének egyik leghíresebb és legtöbb szurkolót megrázó eseménye. Majd 1940-ben egy súlyos sérülés után, amelyről sokan azt gondolták, hogy a vég, a korosodó ló és zsokéja visszatért a pályára az egyetlen díjért, amelyet addig nem sikerült elnyerniük.

Mindeközben a kis termetű ló és az őt rehabilitáló három férfi rabul ejtette Amerika fantáziáját. Nemcsak a nagyszerűségük vonzotta az embereket, hanem a történetük is.

A történet egy nyugat felé tartó fiatalemberrel kezdődött.

★ ★ ★

Charles Howard olyasféle volt, mint egy hatalmas, száguldó masina, amelyre vagy felkapaszkodik az ember, vagy félreugrik az útjából. Cigarettaival a kezében viharzott be mindenhová, nyomában rajongóival, akik úgy követték, mint egy kalauzhalat. Nem tudták kivonni magukat a hatása alól. 1935-ben ötvennyolc évesen Howard magas, életerőtől duzzadó férfi volt, aki nagy mellényt viselt, és egy még nagyobb méretű Buickot vezetett. De nem a fellépésével varázsolt el az embereket. Kaliforniában akkora farmon élt, hogy ha egy látogató valamelyik sarkon rossz irányba fordult, menthetetlenül eltévedt. De nem a státusával hódított. Nem is hangoskodással vagy szószaporítással; akik közelebbi ismeretséget kötöttek vele, meglepődtek szerénységén és kedves közvetlenségén. Megfellebbezhetetlenség lengte körül. Charles Howardból sugárzott valami, ami elhitette az emberekkel, hogy a világ meghajlik az akarata előtt.

1903-ban, jóval a nagy autók, a farm és a rengeteg pénz előtt Howard úgy vágott neki a felnőttkornak, hogy minden vagyona ez a kisugárzása és a zsebében

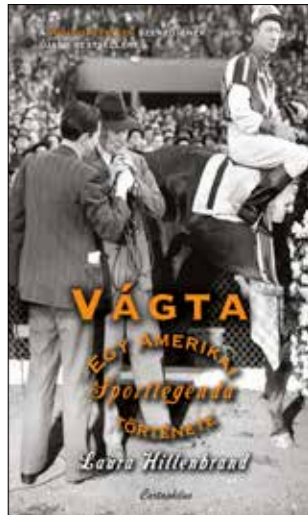
lapuló huszonegy cent volt. Egy kontinenst átszelő vonat imbolygó vagonjában ült, amely lassan kigyózott nyugat felé New Yorkból. Huszonhat éves volt, jóképű, úri megjelenésű, tele ötletekkel. Haja is annyi, hogy csak hűledeztek volna későbbi ismerősei. A lovaságnál eltöltött évek alatt megszokta, hogy száznolcvanöt centiméteres szálfatermetét mindig kihúzza.

Az ország keleti részén született és nevelkedett, de egy nyugati nyughatatlansága lakozott benne. Azal próbálta kielégíteni, hogy jelentkezett a lovassághoz a spanyol-amerikai háború idején, és képzett lovas lett ugyan belőle, de elkésett vele, mert verhas következtében ott rekedt az alabamai Wheeler kiképzőtáborban. Leszerelése után New Yorkban talált munkát kerékpárszerelőként, versenyszerűen biciklizett, megnősült, és született két fia. Látszólag jó élete volt, de Howard úgy érezte, megfullad keleten. Lélekben nem bírt megállapodni. Gondolatai állandóan a Sziklás-hegység túloldalán elterülő végtelen vidékeken kalandoztak. Azon a bizonyos napon 1903-ban nem bírta tovább cérnával. Hátrahagyott mindent, amit addig ismert, feleségének, Fannie Maynek megígérte, hogy hamarosan üzen érte, majd vonatra szállt.

San Franciscóig utazott. Huszonegy centtel nem sokra mehetett, de valahogy sikerült összekoldulnia, kölcsönkérnie annyi pénzt, amennyiből nyithatott egy kis bicikliszerelő műhelyt a belvárosi Van Nese Avenue-n. Foltozgatta a kerékpárokat, és várta, hogy az élet valami érdekeset hozzon.

Hozott is: szomorú arcú férfiak bukkantak fel üzlete ajtajában. Különc figurák, túl sok fölös pénzzel és idővel, akik ezért jókora summákat szórtak el automobiloknak nevezett abszurd masinákra.

A ló nélküli szekerek nem sokkal korábban érkeztek meg San Franciscóba, és debütálásuk afféle hamisítatlan, sokszínű katasztrófa volt, történészek öröme, de mindenki más számára csak szenvedés. A vásárlók távol tartották magukat az „ördögi szerkezetektől”. Azok, akik pénzt investáltak ezekbe a masinákba, elrettentő tanmesék, gúny és általános megvetés tárgyává váltak. 1903-ban San Franciscóban még nem múlta idejét a ló vontatta kocsia...

A regényről bővebben a 34–35. oldalon!